

Пиріжок С.Є., к.е.н,
викладач кафедри фінансів, обліку та аналізу
Мельник Е.Г., к.е.н,
завідувачкомерційно-технологічного відділення
Коледжу економіки і права
Вінницький кооперативний інститут

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНОЮ СЕГМЕНТАЦІЄЮ БІЗНЕСУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Для сучасних українських суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність в умовах нестабільності економіки, високої конкуренції, зростаючій спрямованості на встановлення міжнародних зв'язків з огляду на ратифікацію протоколу про участь у СОТ, актуальною стає проблема створення систем управління бізнесом, що забезпечить розвиток його сегментів на основі ефективного інформаційного забезпечення. Проте для більшості українських підприємств характерне відставання інформаційного забезпечення управління від параметрів бізнесу. Відставання, пов'язане зі стихійним становленням системи управління, організаційної структури, недостатніми дослідженнями в області бухгалтерського обліку.

Незважаючи на наявність розробок авторів в предметній області дослідження на даний момент ряд проблемних питань, пов'язаних з визначенням складу та змісту стратегічної сегментної звітності, формуванням системи контрольних показників за функціональними сферами сегментів бізнесу та зовнішнього підприємницького середовища, а також розробкою сегментного аналізу на основі узагальнюючих показників, достатньо не висвітлено і не обґрунтовано.

Переважає частина економічної інформації за сегментами бізнесу, яка з метою управління суб'єктами господарювання створюється в його обліковій системі використовується на різних рівнях управління. В залежності від якості, своєчасності і достовірності вказаної інформації оцінюється процес прийняття управлінських рішень та їх ефективність. Тому можна стверджувати, що належна організація інформаційного забезпечення створює необхідні передумови для ефективного управління суб'єктом господарювання.

Так, інформація за сегментами бізнесу, яка надається в бухгалтерській (фінансовій) звітності суб'єктів господарювання відповідно чинних стандартів бухгалтерського обліку, не відповідає цілям управління, оскільки розкриває обмежений спектр звітних показників. Хоча, як свідчить опитування представників бізнесу, дані саме бухгалтерського обліку становлять близько 70 % від загального масиву економічної інформації. Водночас, із загального обсягу облікових даних у суміжних функціях управління підприємствами використовується не більше 15-20%.

Узагальнення положень МСФЗ, вітчизняних положень (стандартів) бухгалтерського обліку із формування і відображенню інформації звітності за сегментами суб'єктів господарювання, їх трансформацій дозволяє зробити висновок, що реформування бухгалтерського обліку і звітності в даній сфері пов'язане: з розкриттям інформації за сегментами бізнесу в проміжній звітності, збільшенням її

обсягу; проведенням сегментації бізнесу відповідно до сегментації, що використовується для управління у внутрішніх звітах.

За даними Державного комітету статистики станом на 30.06.2019 р. стан діяльності підприємств України характеризувався зменшенням її обсягів за всіма галузями промисловості. Дані статистичні показники, окрім об'єктивних обставин розвитку економіки, свідчать про неефективність прийняття управлінських рішень. Крім того, проведене анкетування підприємств Київської та Житомирської областей виявило наявність значних господарських ризиків для 45,5 % підприємств (з них – 48,2 % – підприємства виробничої сфери і 51,8 – підприємства невиробничої сфери) та середніх ризиків для 41 % (з них 48,9 % припадає на підприємства виробничої сфери та 51,1 % – на підприємства невиробничої сфери). При цьому, 15 % респондентів зазначили, що причиною ризиків господарської діяльності є недостатнє та недосконале інформаційне забезпечення стратегічного управління сегментами бізнесу спричинене наявністю асиметричності інформації.

Тому, з метою усунення зазначених недоліків необхідно: 1. Удосконалити концептуальні складові моделі інформаційного забезпечення управління стратегічною сегментацією бізнесу суб'єктів господарювання на основі виділення теоретичної складової (об'єкт, предмет, завдання, принципи, методи, інструменти, функції) та інформаційного простору, що складається з інформації, сформованій у підсистемі обліку, аналізу та контролю, що сприятиме організації передачі оперативної, релевантної та якісної обліково-аналітичної інформації для забезпечення обґрунтованості та ефективності прийняття стратегічних управлінських рішень у системі стратегічного менеджменту. 2. Уточнити склад і зміст стратегічної сегментної звітності на основі управлінського підходу до формування і розкриття інформації за сегментами бізнесу з урахуванням потреб користувачів, відповідальних за реалізацію економічної політики суб'єкта господарювання. 3. Розробити методику сегментного аналізу на базі стратегічної сегментної звітності про бізнес-перспективи, в основі якої інтеграція внутрішньосегментних узагальнюючих показників, що характеризують стан функціональних сфер сегментів бізнесу та зовнішнього середовища і відображають вплив ринкової стратегії на прибуток суб'єкта господарювання в цілому. 4. Сформувати модель поєднання даних стратегічного обліку, що дозволить сформувати надійне інформаційне забезпечення формування стратегії розвитку підприємства, що виступає як компонент інформаційного забезпечення стратегічного управління підприємством, сприятиме розв'язуванню функціональних завдань стратегічного управління, забезпечуючи керівництво повною та достовірною інформацією про господарські процеси й зв'язки із зовнішнім середовищем.

Таким чином, розроблені організаційно-технічні і методичні положення з ведення сегментного обліку та формування сегментної звітності забезпечать створення комплексу релевантної інформації для прийняття стратегічних рішень з управління сегментами бізнесу.